

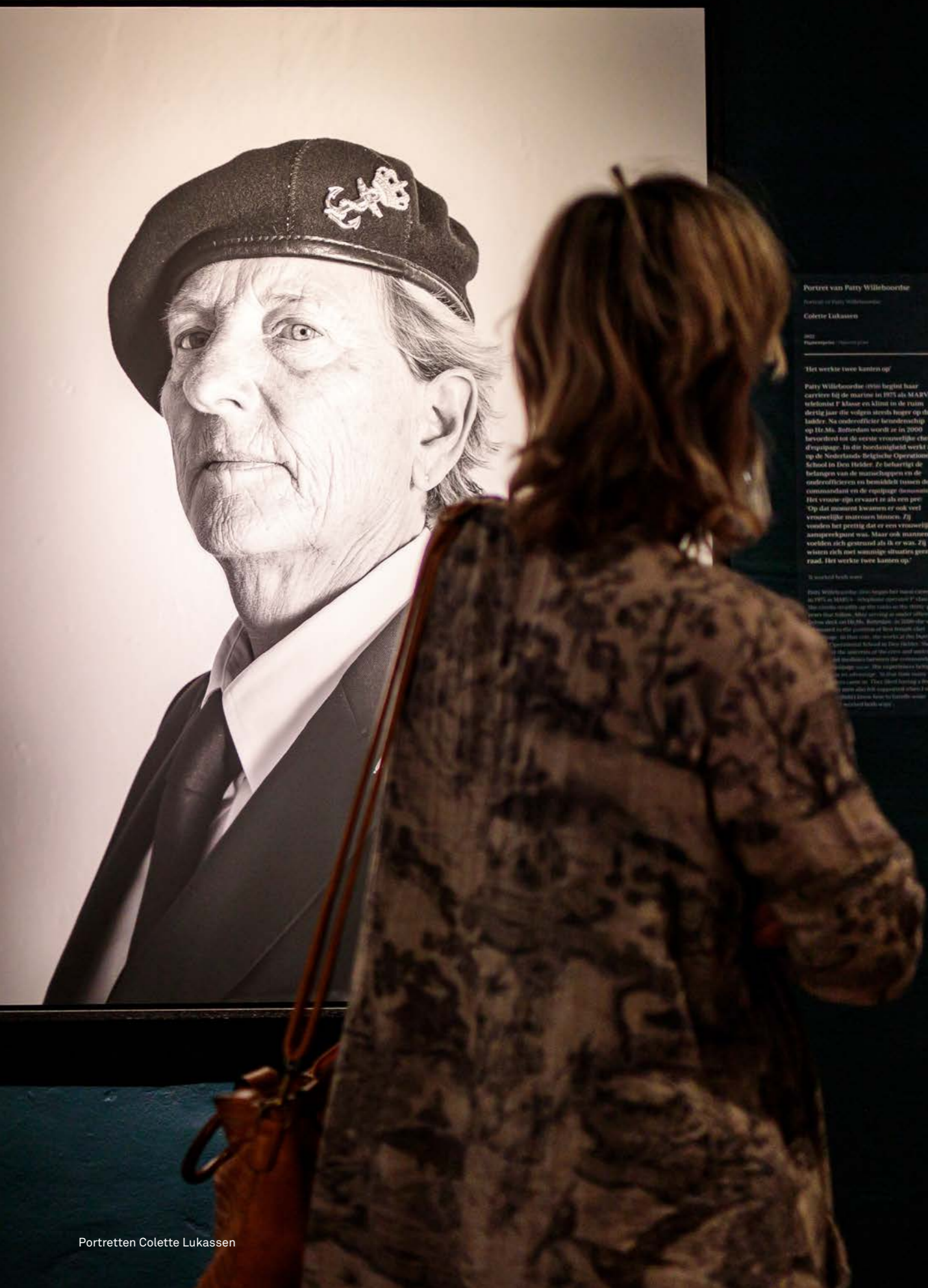
Vereeniging
Nederlandsch Historisch
Scheepvaart Museum

**verkort
jaarverslag
2023**

inhoud

5	voorwoord
6	de VNHSM in 2023
8	collectie en kennis in 2023
12	leden in 2023
15	bericht uit het museum
19	financieel verslag 2023
24	jaarrekening 2023

voorwoord van de voorzitter

Portret van Patsy Willeboerke

Portret van Patsy Willeboerke

Colette Lukassen

2023
Fotografie: [naam]

'Het werkte twee kanten op'

Patsy Willeboerke (1916) begint haar carrière bij de marine in 1975 als MARVA-telefonist. T. Moore en Kline in de zomer, dertig jaar die volgens steeds hoger op de ladder. Na onderofficier bemanning op Hr.Ms. Juffrouw wordt ze in 2000 bevorderd tot de eerste vrouwelijke chef d'equipage. In die hoedanigheid werkt ze op de Nederlandse Belgische Operatieve School in Den Helder. Ze behartigt de belangen van de matroschappen en de onderofficieren en bemiddelt tussen de commandant en de equipage (inspanning). Het vroege zijn ervaren ze als een pre: 'Op dat moment kwamen er ook veel vrouwelijke matrosen binnen. Zij vonden het prettig dat er een vrouwelijk aanspreekpunt was. Maar ook matrosen voelden zich gesteund als ik er was. Zij wisten zich met sommige situaties geen raad. Het werkte twee kanten op.'

In werkdag bleef ze

Patsy Willeboerke (1916) begins her naval career in 1975 as MARVA-telephonist. T. Moore and Kline in the summer, thirty years that according to her went higher up the ladder. After being a junior crew member on Hr.Ms. Juffrouw she is promoted in 2000 to the first female chief of crew. In that capacity she works on the Dutch-Belgian Operational School in Den Helder. She looks after the interests of the crew and under-officers and mediates between the commandant and the crew (effort). The early experience she sees as a pre: 'At that moment there were also many female crew members coming in. They found it nice that there was a female point of contact. But also crew members felt supported as I was there. They knew they could turn to me in some situations. It worked both ways.'

Het doet ons genoeg om u hierbij het jaarverslag van de Vereniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum (VNHSM) aan te bieden. Naast verantwoording over het jaar 2023 geeft het verslag een uitgebreid inzicht in de activiteiten, positie en organisatie van de VNHSM, een Vereniging met een rijk maritiem verleden en een actief verenigingsleven sinds 1916.

De jaarverslaggeving is opgezet volgens de richtlijn RJK C-1 (jaarverslaggeving kleine organisaties zonder winststreven). Het volgen van deze richtlijn geeft leden van de VNHSM, externe donateurs en andere geïnteresseerden een helder en transparant beeld van de financiële huishouding van de VNHSM.

De VNHSM leeft dankzij actieve bijdragen van onze leden en onze begunstigers door participatie in de kringen en deelname aan de historische studies. De VNHSM verwelkomt ook met enige regelmaat donaties aan de collectie van particulieren in natura en in financiële zin en soms ook van andere museale instellingen die afscheid nemen van bestaande historisch maritieme collecties

De VNHSM werkt nauw samen met het Scheepvaartmuseum Amsterdam (het Museum) bij het in stand houden en uitbreiden van de collectie en het verbreiden van kennis omtrent de vroegere en hedendaagse scheepvaart in ruime zin door het inrichten van tentoonstellingen en houden van lezingen.

De uitgebreide collectie maritiem historische objecten, in eigendom bij de VNHSM, wordt overwegend geëxposeerd in het Museum. Soms worden voorwerpen tijdelijk in bruikleen gegeven aan andere instellingen.

De VNHSM biedt aan particulieren vele mogelijkheden om actief bij het Museum betrokken te zijn. Voor de leden worden exclusieve activiteiten rond het Museum en de collectie georganiseerd. Voorts draagt de VNHSM bij aan het verspreiden van maritiem historische kennis door middel van het actief voor gebruik aanhouden van een uitgebreide museumbibliotheek. Voor het overige draagt de VNHSM mede zorg voor de periodieke uitgave van het ledenmagazine Zeemagazijn, een cahier geweid aan een specifiek onderwerp en een uniek Fellowshipsprogramma, aandacht voor de collectie, ledenactiviteiten en historische kennis.

namens het bestuur

Manuel Kohnstamm, voorzitter

de VNHSM in 2023

In dit jaarverslag van de Vereniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum (VNHSM) leggen het bestuur (bestuur) en de Raad van Commissarissen (RvC) verantwoording af over het jaar 2023. Het verslag dient om een zo compleet mogelijk inzicht te geven in de activiteiten, positie en organisatie van de VNHSM, opgericht in 1916.

doelstelling

1. De VNHSM stelt zich ten doel het bijeenbrengen, in stand houden en uitbreiden van een verzameling voorwerpen, betrekking hebbende op de scheepvaart, zowel die van vroegere tijden als de hedendaagse, zomede op de aan beide verwante vakken, met het oogmerk deze verzameling in de gemeente Amsterdam voor het publiek ter bezichtiging te stellen.
2. Voorts heeft de VNHSM ten doel het verrichten van alles wat kan strekken tot het verbreiden van kennis omtrent de vroegere en hedendaagse scheepvaart in de ruimste zin van het woord, door het houden van cursussen, voordrachten en demonstraties, het scheppen van gelegenheid tot het ontvangen van onderwijs en door alle andere wettige middelen, aan dit doel bevorderlijk, hetzij alleen, hetzij in samenwerking met andere instellingen, lichamen en personen.

3. De VNHSM heeft niet tot doel bijdragen te verlenen welke worden aangewend voor de bestrijding van exploitatiekosten van de stichting: Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam.

De uitgebreide collectie maritiem historische objecten, in eigendom bij de VNHSM, wordt voor het overgrote deel geëxposeerd in het Scheepvaartmuseum Amsterdam (het Museum).

verwerving van baten

Baten worden onder meer verkregen, al of niet voor specifieke projecten of aankopen, uit contributies en vrijwillige bijdragen van de leden, bijdragen van andere fondsen en sponsors, legaten, schenkingen en erfenissen al dan niet in natura, overdracht van aankopen, gedaan door het Museum, toevallige baten en opbrengsten uit het vermogen.

bestuurszaken

De VNHSM wordt bestuurd door een onafhankelijk en onbezoldigd bestuur. Tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) van de VNHSM op 24 mei 2023 is Manuel Kohnstamm benoemd tot secretaris. Tegelijk is Josefine Leistra herbenoemd als lid van de RvC. Gebruikmakend van de statutaire bevoegdheid van het bestuur tot het onderling verdelen van de

(bestuurs)functies heeft het bestuur in haar vergadering van 21 november 2023 besloten dat Manuel Kohnstamm de functie van voorzitter en Ruth van Andel de functie van secretaris zal vervullen vanaf die datum.

erfgoedwet

De relatie tussen het Rijk en de musea is vastgelegd in de Erfgoedwet van 2016. Daarin staan afspraken over bijdragen van het Rijk om de collectie te kunnen beheren. Hierdoor krijgen musea voor een langere periode de zekerheid dat ze de kosten voor collectiebeheer kunnen dragen. Deze wet regelt ook de bescherming van collecties van nationaal belang.

De Rijksmuseum en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed beheren de aan hen toevertrouwde Rijkscollectie, letterlijk de collectie van het Rijk. Enkele Rijksmuseum hebben daarnaast collecties die geen eigendom zijn van het Rijk, maar zoals in het geval van de VNHSM, in langdurig bruikleen gesteld aan het Rijk. Hiervoor is het Rijk eveneens verantwoordelijk en behandelt deze als 'ware het Rijkscollectie'.

De Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed houdt toezicht op het beheer en het behoud van de Rijkscollecties. De afspraken hierover staan in de Regeling materieelbeheer museale voorwerpen. De Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed controleert of de beheerders van de rijkscollecties zich aan de afspraken houden.

Zomerborrel Jong Compagnen @ Alizé Barthélemy

collectie en kennis in 2023

De VNHSM bezit een collectie maritieme (kunst)voorwerpen die tot de wereldtop behoort. Deze collectie is in 1975 in bruikleen gegeven aan de Staat der Nederlanden die op zijn beurt het dagelijkse beheer heeft overgedragen aan het Museum. De VNHSM en het Museum hebben zich ook in 2023 gezamenlijk ingespannen om deze internationaal vermaarde verzameling in stand te houden en verder uit te breiden, te presenteren aan het publiek en ter beschikking te stellen als een bron van kennis voor zowel onderzoekers als belangstellenden.

collectie

In 2023 werd het schilderij *Fluitschip en andere schepen voor de kust van Den Briel* van Jeronymus van Diest (II) uit circa 1652-54 voor de collectie aangekocht. Een andere belangrijke aankoop betrof de fotoserie *Boegbeelden* met portretten die Colette Lukassen (1967) van negen marinevrouwen maakte voor de tijdelijke tentoonstelling *Mens op Zee*. Ook de foto's van het zwaargehavende interieur van het cruiseschip ms. *Costa Concordia*, die de Duitse fotograaf Jonathan Danko Kielkowski (1988) maakte en op deze tentoonstelling te zien waren, konden door een aankoop aan de collectie worden toegevoegd.

Het grootste deel van de museale verwervingen bestond ook dit jaar weer uit schenkingen en legaten. Daaronder bevonden zich wederom veel foto's en albums, waaronder een bijzondere collectie glasnegatieven van het maritieme Amsterdam aan het begin van de twintigste eeuw. Verder werden foto's overgedragen van bijvoorbeeld het muziekkorps van het pantserdekschip Hr.Ms. *Zeeland*, van de bemanning van de onderzeeboot *K IV*, van het bezoek van de kruiser Hr.Ms. *Java* van 8 november 1928 tot 23 januari 1929 aan Japan en China ter gelegenheid van de kroning van de Japanse keizer Hirohito, van het opleidingsschip Hr.Ms. *Nautilus* afgemeerd in 1887 in het Duitse Wilhelmshaven. Van meer recente datum zijn geschonken kleurenopnamen van de Container Terminal Amsterdam. Verder voegde het Museum interviews toe aan de collectie die het resultaat zijn van twee afgeronde *oral history* projecten, een over gastarbeiders in de Amsterdamse haven en een ander over queercultuur aan boord van Nederlandse passagiersschepen. Van het voormalige Visserijmuseum in Vlaardingen werd in 2023 wederom een deel van de collectie overgenomen. De VNHSM is alle schenkers bijzonder dankbaar voor hun genereuze bijdragen aan de collectie.

Jonathan Kielkowski @ Twycer

Christiaan Brunings

Dankzij de enthousiaste inzet van een groep zeer toegewijde vrijwilligers kan de uit 1900 stammende stoomijsbreker *Christiaan Brunings* nog steeds in de vaart worden gehouden.

restauraties

In 2023 werden meerdere kleine en grotere restauraties aan objecten uit de collectie verricht, waaronder de behandeling van diverse boekbanden en handschriften en de restauratie van een aantal mozaïekpanelen afkomstig uit het luxe passagiersschip ms. *Oranje* van de Stoomvaart Maatschappij 'Nederland'.

bruiklenen

De VNHSM had gedurende het afgelopen jaar 135 voorwerpen in langdurig bruikleen uitstaan bij 12 instellingen, waarvan er gedurende dat jaar 4 zijn geretourneerd. In 2023 gaf de VNHSM 5 objecten uit haar collectie in tijdelijk bruikleen aan 4 musea.

digitalisering

Om de zichtbaarheid van de collectie te vergroten worden vaste en wisselende tentoonstellingen gemaakt met objecten uit de omvangrijke collectie of worden objecten uit de collectie tijdelijk uitgeleend aan andere musea. Foto's en beschrijvingen van objecten worden ook digitaal toegankelijk gemaakt voor onderzoek en raadpleging. In 2021 heeft het Museum een ambitieus digitaliseringsproject opgezet om in vier jaar tijd het aantal objecten met een digitale foto van 48% naar 70% te laten toenemen. Aan het einde van 2023 was inmiddels meer dan 60% van alle objecten digitaal gefotografeerd en daarmee ligt het project op schema.

collectiebeheer

Het uitgangspunt voor het toezicht op het dagelijks beheer van de collectie van de VNHSM vindt sinds 2022 plaats binnen het kader van het wettelijk toezicht door de Inspectie voor Overheidsinformatie en Erfgoed. De voortgang en eventuele aan-

dachtspunten uit dit toezicht worden door het Museum met het verenigingsbestuur besproken en tussentijds in het regulier overleg van het hoofd collecties van het Museum met het bestuurslid collecties van de VNHSM nader afgestemd.

kennis

Haar tweede doelstelling, het vergroten en verbreiden van kennis over de Nederlandse maritieme geschiedenis en cultuur, probeert de VNHSM op diverse manieren te realiseren.

In 2023 verscheen de 50ste jaargang van *Zeemagazijn*. Het *Zeemagazijn* richt zich op een breed lezerspubliek met interviews met markante personen, uitgebreide beeldreportages en inhoudelijke artikelen geschreven door de conservatoren en tijdelijke onderzoekers (fellows).

De VNHSM ondersteunt met zowel een financiële garantie als een jaarlijkse bijdrage door de Fellowshipskring het succesvolle Fellowshipsprogramma van het Museum. De beurzen bieden (jong) talent de gelegenheid wetenschappelijk onderzoek te doen op basis van de uitzonderlijke maritieme verzamelingen van het Museum.

In 2023 waren vier fellows actief in het Museum. In het kader van het Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship deed Matthias Lukkes onderzoek naar de tuin bij het fort St. George de Elmina aan de Afrikaanse westkust. In december startte Lianne Wilhelmus haar onderzoek als Warnsinck Fellow naar een achttiende-eeuwse tabaksdoos met een afbeelding van Kaap de Goede Hoop. Het Dr. Ernst Crone Fellowship werd in 2023 toegekend aan dr. Jaap Jacobs. De onderzoeker richt zich op een grote verzameling handschriften die betrekking heeft op het verloop van de Tweede Engels-Nederlandse Oorlog (1665-1667) en die door de bekende Britse historicus Charles Ralph Boxer (1904-2000) bijeen is gebracht. Gwen Lemmers rondde haar onderzoek naar het reddingswezen in het Waddenzeegebied in de zeventiende en achttiende eeuw af in het kader van het Rien Meppelink Fellowship. De onderzoekers deden hun onderzoek in nauwe samenwerking met conservatoren en externe deskundigen.

De bevindingen van de verschillende fellows die in 2022 en begin 2023 hun onderzoeken hebben afgerond, werden door hen gepresenteerd in verschillende artikelen en tijdens een drukbezochte Fellowshipsmiddag, die op vrijdag 24 februari 2023 plaatsvond. Op vrijdag 17 november vond het jaarlijkse Museum-symposium plaats.

Fellowshipsmiddag @ Moniquekooijmans

Depot Het Scheepvaartmuseum @ Twycer

leden in 2023

Onze leden zijn naast de collectie één van belangrijkste pijlers van onze vereniging en essentieel voor het voortbestaan ervan. Veel leden zijn al jarenlang lid en vormen een belangrijke betrokken en enthousiaste ambassadeursgroep voor de VNHSM en het Museum. Door de verschillende activiteiten die in en buiten het Museum worden georganiseerd blijven leden elkaar ontmoeten, ook brengen zij regelmatig nieuwe leden aan. Mede dankzij de financiële bijdrage van leden van de VNHSM kunnen collectieaankopen worden gedaan.

ledenbestand

De voortdurende wens van het bestuur is om de VNHSM toekomstbestendig te maken. Daar hoort een stabiele aanwas van nieuwe leden van de VNHSM bij. Hoewel er dankzij de inzet van eenieder 50 nieuwe leden zijn gewonnen, is onder meer door vergrijzing het ledenbestand gedaald van 860 leden in 2022 naar 797 in 2023. Er is ingezet op behoud van huidige leden en groei van de verschillende kringen. Evenwel is het daarmee niet gelukt een daling van het aantal leden te stoppen. Wel groeit de groep van Jonge Compaaenen nog steeds. Hiermee wordt het doel van de toekomstbestendigheid concreet gemaakt.

activiteitencommissie

De activiteitencommissie was ook in 2023 actief en was onder meer aanwezig tijdens de Museumnacht in oktober. Deze commissie heeft tot doel om extra activiteiten te organiseren naast de reguliere programmering.

relatiemanager

Tijdens de ALV in 2023 is Annette Schneemann aan de leden voorgesteld als relatiemanager. Zij is op zzp-basis werkzaam voor de VNHSM. Het bestuur hoopt met de inzet van Annette een impuls te geven aan de groei van het ledenaantal en intensivering van het contact met de leden en kringen van de VNHSM.

activiteiten en ledenontvangsten in 2023

6 januari

Nieuwjaarsborrel
Leden van de VNHSM

22 januari

Tussen Wal en Schip
Leden van de VNHSM

24 februari

Fellowshipsmiddag
Leden van de VNHSM

11 maart

Rondgang TEFAF Maastricht
Leden van de Collectiekring, de Nautische Kring en HCF

24 mei

Algemene Leden Vergadering
Leden van de VNHSM

23 juni

Zomerborrel
Jonge Compaaenen

15 september

Bezoek Unseen fotografiebeurs
Jonge Compaaenen

19 september

Fellowshipskring bedankmiddag
Leden van de Fellowshipskring

20 september

Nautische Kring diner
Leden van de Nautische Kring

2 november

Preview najaarstentoonstelling Food For Thought
Leden van de VNHSM

2 november

Opening najaarstentoonstelling Food For Thought
Leden van de kringen en de Jonge Compaaenen

4 november

Museumnacht
Jonge Compaaenen

14 november

Collectie Kring
Vervallen wegens te weinig aanmeldingen

17 november

Museumsymposium
Leden van de VNHSM

Zomerborrel Jonge Compaaenen @ Alizé Barthélemy

aantal leden

Het ledenaantal is in 2023 gedaald ten opzichte van 2022. Eind 2023 telde de VNHSM 512 leden ten opzichte van 568 in 2022. De beëindiging van de lidmaatschappen bij deze groep wordt met name veroorzaakt door het overlijden van leden en vergrijzing van het ledenbestand.

Jonge Compaaenen

De kring van Jonge Compaaenen is ook in 2023 verder uitgebreid. Deze kring is opgericht voor leden van de VNHSM tot 35 jaar. De VNHSM telt per 31 december 2023 126 Jonge Compaaenen.

Fellowshipskring

De begunstigers van de Fellowshipskring maken onderzoek naar de collectie mede mogelijk met hun bijdrage aan het fellowshipsprogramma. De Fellowshipskring telt per 31 december 2023 achttien leden.

Collectiekring

De Collectiekring bestaat uit leden met een grote interesse voor de collectie van het Museum. De grootte van de kring is gehalveerd ten opzichte van vorig jaar en telt per 31 december 2023 vier leden.

Nautische kring

Niet alleen zeilers en roeiers, maar iedereen die een passie heeft voor watersport is welkom om zich aan te sluiten. De Nautische kring telt per 31 december 2023 negen leden.

15

bericht uit het museum

Het museum eindigde het jaar met een fantastisch bezoekersaantal van 333.447 waarvan 283.210 museumbezoekers en 50.237 evenementen bezoekers. Bezoekers van evenementen hebben de mogelijkheid om het museum te bezoeken. Van deze mogelijkheid wordt regelmatig gebruik gemaakt. Na een aantal jaren van minder bezoekers als gevolg van Covid-19, was 2023 een uitstekend jaar.

Hierbij is 2019 het referentiejaar; toen trok het museum 282.012 museumbezoekers en in totaal 310.609 bezoekers (inclusief bezoekers aan evenementen). We hadden in 2023 254.984 museumbezoekers verwacht en we hebben dus 28.226 meer museumbezoekers mogen ontvangen.

Na het winnen van de Museumprijs 2022-2023 met het thema 'beste buur' ontwikkelde het museum een speciale programmalijn en organiseerde zes *Thuishaven* ontbijten voor en door de buurt. Het animo hiervoor is groot: in 2023 bezochten ruim 450 burens het museum – vaak voor de eerste keer. Het museum heeft in 2023 flink geïnvesteerd in een nieuwe marketingcampagne 'Alles komt

boven water' die de zichtbaarheid van (het merk) Het Scheepvaartmuseum moet vergroten. De campagne werd breed uitgezet met inzet van radio, televisie, bioscoopreclame, outdoor affiches en digitale abri's.

Het museum stelt zich tot doel om de collectie in een actueel daglicht te plaatsen en doet dit onder meer met wisselende reflecties in de noordvleugel.

In navolging van dichters Tsead Bruinja, Ellen Deckwitz, Esmay Usmany en kunstenaar en illustrator Tja Ling Hu, was kunstenaar en fotograaf Cigdem Yüksel (1989) uitgenodigd om een reflectie rondom thema's gerelateerd aan maritieme geschiedenis te geven. Yüksel fotografeerde en interviewde moeder Menevşe (74) en dochter Sevgi (47). Menevşe verhuisde in 1971 met twee kinderen van Turkije naar Nederland. Haar man werkte toen al als lasser op de NDSM-scheepswerf in Amsterdam. Menevşe vertelt in deze reflectie over haar ontmoetingen met de andere vrouwen en gezinnen van havenmedewerkers.

Van mei t/m oktober was de nieuwe presentatie *Watersport in perspectief* te zien die volledig in het teken stond van tekenaar en futuroloog Robbert Das. Deze tijdelijke presentatie toonde gedetailleerde perspectieftekeningen van Das, samen met andere objecten uit de omvangrijke watersportcollectie van het museum.

In november 2023 opende de tentoonstelling *Food for Thought*. Deze derde samenwerking met fotograaf en filmmaker Kadir van Lohuizen neemt in een multimediale beleving met fotografie, film- en dronebeelden de bezoeker mee op een zoektocht naar de oorsprong van ons voedsel, en de rol van Nederland en de scheepvaart in het voedselsysteem, van de havens van Rotterdam en Amsterdam tot de cargoterminals van Schiphol.

Op de tiende sterfdag (17 november 2023) van de Amsterdamse topfotograaf Cor Jaring opende het museum een tentoonstelling van zijn fotowerk met haven-

portretten en buurtgezichten uit de jaren zestig en zeventig. Deze selectie foto's uit onder andere het Amsterdamse Stadsarchief, het Rijksmuseum en de familiecollectie van Jaring, geeft aandacht aan dit wat minder bekende onderdeel van zijn oeuvre.

Het museum organiseerde in 2023 een nieuw buitenevenement: *Tall ships Parade*. In samenwerking met Sail Amsterdam was van 10 t/m 13 augustus een aantal internationale gastschepen te bezoeken bij Het Scheepvaartmuseum.

2023 stond ook in het teken van verdere digitalisering van de collectie. Met een nieuwe fotostudio zijn er grote stappen gezet om de collectie zichtbaarder te maken, dit komt onder andere tot uiting in het digitaliseren van de technische tekeningen en de handschriftencollectie. Inmiddels is er meer dan 60% van de collectie gedigitaliseerd, geheel in lijn met de doelstellingen.

Thuishaven- buurtontbijt @ Almicheal_Fraay

Schoolbezoek @ Twycer

Voortuitblik 2024

2024 is het laatste jaar van het activiteitenplan 2021-2024 *Water verbindt werelden*. Dit jaar wordt de vaste presentatie over de Atlantische wereld gerealiseerd. Deze presentatie richt zich op ons koloniaal verleden en wordt ontwikkeld voor met name onderwijsgroepen uit de eerste drie klassen van de middelbare school. In aanloop naar deze tentoonstelling over de doorwerking van het koloniale verleden in het Atlantische gebied, vraagt Het Scheepvaartmuseum verschillende kunstenaars met affiniteit voor dit gebied hun kijk te geven op de Nederlandse Maritieme geschiedenis. Begin 2024 is in deze serie het werk te zien van Kevin Osepa, winnaar van de Amsterdamprijs voor de Kunst 2023. Voor zijn *Atlantisch Venster* filmde hij zeven jongeren die Curaçao verlaten om in Nederland te gaan studeren.

Vanaf februari presenteert Het Scheepvaartmuseum de fotografietentoonstelling *Redders op Zee: 200 jaar Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij*. In deze tentoonstelling staat werk van fotografen Jeroen Hofman en Robin de Puy centraal. Om het jubileum van de KNRM te vieren slaan 13 Nederlandse maritieme musea de handen ineen, en worden in het hele land verschillende tentoonstellingen ontwikkeld.

Met steun van de VriendenLoterij is de Stichting Cultuurferry opgericht, het bestuur wordt gevormd door deelnemers van de aangesloten instellingen. Doel van deze Stichting is om bekende en onbe-

kende culturele attracties in Amsterdam Centrum-Oost te verbinden via duurzaam vervoer over het water. De eerste CultuurFerry gaat vanaf april varen.

Het Scheepvaartmuseum wil een eco-positief museum zijn. Dit betekent dat we onze schadelijke impact minimaliseren tot binnen de grenzen van de planeet, en positieve (gedrags-)verandering creëren bij zowel ons publiek, onze partners en onze medewerkers. Het is gelukt om in 2023 het gasgebruik te reduceren tot bijna nihil binnen de bestaande huisvesting. In 2024 worden de laatste installaties die gas verbruiken vervangen zodat het gasverbruik helemaal naar 0 gaat en het museum overgaat op andere energiebronnen.

Verder is gestart met een werkgroep duurzaamheid die concrete stappen gaat zetten variërend van het verbeteren van bronscheiding afval, invoeren van een CO₂-budget, duurzaam aanbod bij catering evenementen, tot groen beleid op het gebied van IT, inkoopbeleid en leveranciersmobiliteit.

Het tweejaarlijkse 'International Congress of Maritime Museums (ICMM) vindt in 2024 plaats in Nederland en België, waarvan twee dagen in Amsterdam. Dit is een meerdaagse conferentie i.s.m. het Zuiderzeemuseum, Maritiem Museum Rotterdam en MAS Antwerpen.

Michael Huijser,
directeur Het Scheepmuseum

Financieel verslag 2023

(bedragen tussen haakjes hebben betrekking op de overeenkomstige posten in 2022)

resultaat samenvattend

Het jaar 2023 resulteerde in financieel opzicht in een positief resultaat van € 558.803 (- € 1.422.536). Belangrijkste factoren die het resultaat verklaren waren:

- (I) Aankopen ter hoogte van € 131.273 waarvan € 30.250 voor restauraties. In 2022 zijn aankopen van in totaal € 329.860 (inclusief restauratiekosten) gedaan;
- (II) Een beleggingsresultaat ter hoogte van € 558.524 (- € 1.012.094) na aftrek van bankkosten;
- (III) Een nalatenschap ten bedrage van € 227.575 (€ 0);
- (IV) Contributies ter hoogte van € 63.512 (€ 62.665);
- (V) Een totaal bedrag ten behoeve van kenniscollectie, wervingskosten, administratie en overige kosten totaal € 129.461 (€ 113.782).

staat van baten en lasten

baten

contributies en bijdragen

De contributie ontvangsten en bijzondere bijdragen van leden zijn licht gestegen tot € 63.512 ten opzichte van het vorig jaar € 62.665. Het aantal leden daalde van 860 naar 798.

erfenissen

In 2023 is een nalatenschap ontvangen ten bedrage van € 227.575. In 2022 is geen nalatenschap ontvangen.

baten diverse bijdragen

Het aandeel van de VNHSM in de opbrengst van de participaties van Het Compagnie Fonds, waarvan de VNHSM indertijd een der oprichters was, resulteerde afgelopen jaar in € 2.100 (€ 6.300). Aangezien er geen jaarboek is uitgegeven zijn er geen bijdragen ontvangen. In 2022 was de bijdrage € 1.050.

beleggingsopbrengsten

Het totale beleggingsresultaat kwam op € 558.524 (- € 1.012.094) voor aftrek van bankkosten.

In het kader van het vermogensbeheer, ondergebracht bij InsingerGilissen Bankiers, vond de afgelopen jaren een verschuiving plaats naar een duurzame aandelenportefeuille.

De door InsingerGilissen berekende fee (ofwel bankkosten) voor het vermogensbeheer bedroeg € 32.174 (€ 36.815). Deze fee bedraagt 0,5% per jaar exclusief BTW gerelateerd aan de omvang van het belegde vermogen excl. liquide middelen. Het beheer van de portefeuille vindt plaats onder verantwoordelijkheid van het bestuur, in samenspraak met en onder controle van de Beleggingscommissie die bestaat uit een Commissaris, één bestuurslid (de penningmeester) plus drie leden van de VNHSM.

Fellowshipsmiddag @ Moniquekooijmans

lasten**bestedingen aan de doelstellingen****• collectieaankopen**

De VNHSM deed aankopen ter hoogte van €131.273 (€329.860). Dit is inclusief restauratiekosten ten bedrage van € 30.823 (€ 27.203).

• kennisdoelstellingen

De bijdrage aan de Stichting Fellowships bedroeg € 17.750 (€ 15.573) waarvan € 12.500 als vaste jaarlijkse bijdrage. Er is geen bijdrage gevraagd door de Stichting Leerstoel Zeegeschiedenis. Verder is € 12.500 (€ 4.167) financiële ondersteuning gegeven voor een junior conservator in Het Scheepvaartmuseum.

Het Fellowshipsprogramma is een van de manieren waarop de VNHSM haar tweede doelstelling verwezenlijkt. De collectie is het belangrijkste onderwerp van studie doch men richt zich ook op de maritieme geschiedenis en ontwikkelingen in het algemeen. De studies en publicaties verbinden het Museum met een netwerk van wetenschappelijke onderzoekers en instellingen in binnen- en buitenland en leveren een bijdrage aan het publieksprogramma van het Museum.

De Stichting Fellowships heeft de VNHSM gevraagd haar voor de periode 2020-2024 te ondersteunen middels schenkingen voor de Crone en Warnsinck Fellowships, met een vast bedrag van € 12.500 per jaar. Het bestuur heeft hier positief op gereageerd en wil de aanvraag ondersteunen zolang de financiële situatie van de VNHSM dit, volgens het bestuur, toelaat en de kwaliteit en presentatie van het onderzoek door de Fellows is verzekerd. De Stichting Fellowships zal zelf actief fondsen blijven werven voor financiering van haar doelstellingen. Het bestuur ziet geen noodzaak om voor deze voorwaardelijke toezegging een aparte reserve te vormen.

verdere lasten

De kosten van het blad **Zeemagazijn** bedroegen € 12.554 (€ 12.554). Het **Jaarboek** is afgelopen jaar niet uitgegeven. Overige kosten en onvoorzien, waaronder portiekosten, zijn gestegen naar € 16.608 (€ 10.250).

Schoolbezoek @ Twycer

De kosten voor **Beheer en financiële administratie** waaronder accountantskosten zijn iets gestegen tot € 20.289 (€ 19.623). Daarbij zijn diverse kosten, zoals representatiekosten, gestegen naar € 8.364 (€ 3.282).

balans en financieel beleid ten aanzien van vermogen, reserves en bestemmingsfondsen

De Reserves en Bestemmingsfondsen stegen in overeenstemming met het positieve resultaat tot € 5.847.542 (€ 5.288.739).

reserves

De VNHSM kent, de volgende reserves en fondsen: Continuïteitsreserve, Bestemmingsreserves en Bestemmingsfondsen.

continuïteitsreserve

De reserve bedraagt per einde boekjaar € 65.000 (€ 65.000). Deze reserve is gevormd met als doel de dekking van risico's op korte termijn en voorts om te kunnen voldoen aan de daarbij behorende verplichtingen, zoals de leden- en financiële administratie, de bankkosten en de bijdrage ten behoeve van kennis over de collectie. Het bestuur acht de huidige omvang toereikend.

bestemmingsreserve Doelen

Deze 'algemene' reserve steeg per einde boekjaar tot € 4.621.463 (€ 4.060.775). Deze reserve is gevormd om uit het beleggen van de betreffende gelden een zo continue mogelijke inkomstenstroom te verkrijgen, die naast de contributie opbrengsten en andere bijdragen en

schelingen, aangewend wordt voor aankopen ten behoeve van collectievorming, alsmede het verbreiden van kennis over de collectie en maritieme kennis in het algemeen.

Het doel is om de Algemene reserve te doen groeien met tenminste de inflatie zodat uit het beleggingsresultaat stelselmatige aanvulling van de Bestemmingsreserve aankopen plaatsvindt om aankopen te financieren. Het is niet de bedoeling dat uit het beleggingsresultaat lopende kosten van de VNHSM worden gedekt. Verder blijven schenkingen, legaten en erfenissen essentieel voor uitbreiding van de Collectie en daarmee de kwaliteit van het museum.

Jachtmodellen @ Twycer

bestemmingsreserve Aankopen

Deze reserve Aankopen moet de mogelijkheid bieden om aankopen te doen die het daarvoor begrote gemiddeld jaarlijkse gereserveerde bedrag te boven gaan. Grotere aankopen worden hiermee mogelijk gemaakt. Het bestuur streeft naar een reserve in omvang tussen de € 200.000 en € 500.000 naast het gevormde Balfoort-Roggeveen fonds. Zeer grote aankopen kunnen en moeten doorgaans plaatsvinden met de 'ad hoc' ondersteuning van een aantal grote vermogensfondsen. De kleinere en middelgrote aankopen (tot enkele € 100.000-den) worden in de praktijk grotendeels of geheel door de VNHSM, al of niet samen met door het Museum gealloceerde verkregen gelden, gefinancierd.

De reserve is verhoogd per einde boekjaar naar € 400.000 (€ 300.000).

bestemmingsfondsen

Het totaal van de bestemmingsfondsen bedraagt per einde boekjaar € 1.226.079 (€ 1.227.964). Deze fondsen zijn rechtstreeks verkregen uit schenkingen en nalatenschappen met als doel om gedurende een langere periode een bijdrage te leveren aan algemene en specifieke doelstellingen of projecten van de VNHSM.

beleggingsbeleid

Toename van belegbaar vermogen blijft gewenst bij handhaven van het beleggingsbeleid om een stabiele stroom van rente en dividendinkomsten te verzekeren bij continue stijgende prijzen van objecten voor de collectie.

uitgangspunten

- Het gekozen risicoprofiel is 'gebalanceerd', met een beleggingshorizon van 10 jaar. De belangrijkste indicator is het deel wat gemiddeld in aandelenfondsen/zakelijke waarden mag worden belegd, zijnde 50% van beleggingen en belegbare liquiditeiten, plus of minus circa 10% met het oog op marktontwikkelingen. De rest is belegd in rente dragende waarden en liquiditeiten.
- De beleggingsportefeuille is in de loop van 2018 omgezet naar een duurzame portefeuille.

Aangezien koersresultaten niet worden begroot vindt men dit opbrengstpercentage niet direct terug in de begroting.

- Er wordt niet geïnvesteerd in gestructureerde producten, hedge funds en commodity's.
- Er wordt naar gestreefd om een bedrag tussen de € 200.000-500.000 liquide te hebben snel te kunnen reageren als er zich een interessante mogelijkheid voor een aankoop voordoet. Tijdelijk een liquiditeitspositie onder het streefbedrag heeft tot nu toe geen problemen opgeleverd aangezien we bij een 'onverwacht' dure aankoop een deel van de beleggingen voldoende snel liquide kunnen maken.
- Vanuit governance oogpunt is in 2016 besloten het vermogen in beheer te geven aan InsingerGilissen Bankiers.
- Voor het volgen van- en adviseren in het beleggingsbeleid bestaat een Beleggingscommissie samengesteld uit een commissaris, de penningmeester, en vier leden van de VNHSM. Deze commissie overlegt enkele malen per jaar, waarvan tenminste één keer met de betrokken vermogensbank.

gebeurtenissen sinds balansdatum

Geen.

begroting 2024

Voor 2024 worden de contributie en overige bijdragen gezet op een bedrag van € 65.000. Een ambitieuze target aangezien ledenaantallen blijven dalen. Om dit te keren worden nu extra kosten begroot voor een relatie manager die zich gaat inzetten voor ledenwerving en ledenactiviteiten. De kosten leden is daarmee begroot op €60.500. Rentebaten en dividendinkomsten worden begroot op €80.000. De rendementen op aandelenkoersen en obligatiekoersen worden zoals gebruikelijk niet begroot aangezien de onzekerheid te groot is. Diverse andere gebruikelijke kostenposten worden verwacht min of meer gelijk te blijven. Voor aankopen is € 110.000 begroot. Daarmee wordt een negatief resultaat - €141.500 begroot waarbij nogmaals geen rekening wordt gehouden met een beleggingsresultaat in 2024.

risico's en onzekerheden

De VNHSM en haar eigendommen lopen in principe risico's ten aanzien van -juiste aankopen, diefstal, schade, kwijtraken e.d. van objecten van de collectie, aansprakelijkheid in het maatschappelijk verkeer, financiële marktrisico's met betrekking tot de belegging van het vermogen, fouten en fraude met betrekking tot het administratieve beheer en administratie, het zich houden door partijen aan de van overeenkomsten met de Staat de Nederlanden en Het Scheepvaartmuseum.

Het bestuur is van mening dat dergelijke risico's voldoende worden onderkend, beheerst en voor zover mogelijk en nuttig op voldoende wijze worden gemitigeerd, bijvoorbeeld door de beschikbaarheid en inschakeling van deskundigen, afspraken met het museum, beleid en maatregelen van en door het Museum, procedures, controles, en/of verzekeringen. De VNHSM wordt uiteraard geconfronteerd met onzekerheden ten aanzien van de toekomstige positie van de ontwikkeling van het ledenaantal en baten, de ontwikkeling van het museum, vermogensopbrengsten, ontwikkelingen op de markt voor museale objecten etc.

tot slot

De VNHSM is al degenen die aan haar hebben geschonken of hebben bijgedragen, particulieren, alle leden van de VNHSM, waaronder mede diegenen die deel uitmaken van de Fellowshipskring, de Nautische Kring, de Collectiekring, de Jonge Compagnen en daarnaast Het Compagnie Fonds en alle andere fondsen en sponsors, zeer erkentelijk. 2023 stond in het teken van mooie activiteiten die in nauwe samenwerking met het Museum en de medewerkers tot stand zijn gekomen. Uiteraard hopen we elkaar in het komende jaar weer zo veel mogelijk te ontmoeten in het Museum. Wij kijken daar naar uit.

Het bestuur

Amsterdam, 18 april 2024

jaarrekening 2023

balans per 31 december 2023

<i>na resultaatbestemming</i>	euro	euro
	31 december 2023	31 december 2022
activa		
materiële vaste activa		
vorderingen en overlopende activa	12.520	29.337
effecten	5.733.450	5.207.359
liquide middelen	127.449	404.638
totaal	5.873.420	5.641.334
passiva		
reserves en fondsen		
reserves		
• continuïteitsreserve	65.000	65.000
• algemene Reserve	4.156.463	3.695.775
• bestemmingsreserve Aankopen	400.000	300.000
	4.621.463	4.060.775
bestemmingsfondsen		
. Warnsinck Fonds	22.379	24.264
. Balfoort-Roggeveen Fonds	1.203.700	1.203.700
	1.226.079	1.227.964
	5.847.542	5.288.739
kortlopende schulden	25.878	352.595
totaal	5.873.420	5.641.334

staat van baten en lasten over 2023

	euro	euro	euro	euro
	begroting 2024	werkelijk 2023	begroting 2023	werkelijk 2022
baten				
baten leden & nalatenschappen	65.000	291.087	292.000	62.665
baten aankopen	0	0	0	0
rentebaten en baten uit beleggingen	80.000	558.524	80.000	0
baten bijdragen Jaarboek	0	0	6.000	1.050
overige baten (HCF)	2.000	2.100	7.000	6.300
som der baten	147.000	851.711	385.000	70.015
lasten				
bestedingen				
verwerving collectie	110.000	129.389	140.000	329.860
verwerving Warnsinck collectie	0	1.884	0	0
Rentelasten en lasten uit beleggingen	0	0	0	1.012.094
kennis collectie	30.000	30.250	40.000	19.740
	140.000	161.523	180.000	1.361.695
wervingskosten baten				
kosten leden & nalatenschappen	60.500	53.950	50.000	52.554
kosten van beleggingen	46.500	32.174	30.000	36.815
overige kosten + onvoorzien	12.500	16.608	10.000	10.250
	90.000	102.732	90.000	99.619
beheer en administratie				
kosten beheer + financiële administratie	29.000	28.653	23.000	22.905
som der lasten	288.500	292.908	293.000	1.484.219
som van baten en lasten	-141.500	558.803	92.000	-1.414.204
resultaatbestemming				
toevoeging/onttrekking aan :				
continuïteitsreserve		0		0
algemene reserve		460.688		-1.514.204
bestemmingsreserve aankopen		100.000		100.000
Warnsinck Fonds		-1.884		0
A.J. Eschauzier Fonds		0		0
H.P.A. Eberwein Fonds		0		0
Balffoort-Roggeveen Fonds		0		0
totaal		558.803		-1.414.204

